

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

NC NÁRODNÍ CENTRUM
MKNK PRO MEDICÍNSKÉ NOMENKLATURY
A KLASIFIKACE

Procesní standardy Národního centra pro medicínské nomenklatury a klasifikace (NCMKNK)

Autoři: Miroslav Zvolský, Kristýna Matušková, Dana Krejčová

Datum založení dokumentu: 10. 6. 2020

Naposledy uloženo: 14. 6. 2023

Verze: 2.0

Dokument byl vytvořen v rámci projektu NCMKNK – Národní centrum pro medicínské nomenklatury a klasifikace, registrační číslo CZ.03.4.74/0.0/0.0/15_025/0016089

Historie dokumentu

Verze	Datum	Autor	Popis
0.1	10. 6. 2020	Miroslav Zvolský	Draft dokumentu
1.0	23. 11. 2020	Miroslav Zvolský, Dana Krejčová, Kristýna Matušková	První kompletní verze
2.0	24. 6. 2023	Miroslav Zvolský	Aktualizace dokumentu podle stavu ke konci projektu NCMNK

Přehled použitých zkratk

NCMNK – Národní centrum pro medicínské nomenklatury a klasifikace

WHO – Světová zdravotnická organizace

WHO-FIC – Rodina mezinárodních klasifikací WHO (Family of International Classifications)

ICHI – International Classification of Health Interventions

ICD - Mezinárodní klasifikace nemocí

MKN – Mezinárodní statistická klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů

MKF – Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví

ÚZIS ČR – Ústav zdravotnických informací a statistiky České republiky

SDO – Standard developing organization

Souhrn

Tento dokument popisuje postupy principy fungování a standardy pro práci s klasifikačními a terminologickými systémy Národního centra pro medicínské nomenklatury a klasifikace.

Obsah

Historie dokumentu	2
Přehled použitých zkratk.....	3
Souhrn	3
1. Principy NCMNK jako SDO.....	5
2. Postupy životního cyklu terminologického systému	8
2.1 Aktualizovaná podoba životního cyklu KZT pro rok 2022	9
2.2 Obecné principy - Jednotlivé kroky životního cyklu, včetně těch, které souvisejí s předvývojevou fází a vývojem:.....	10

1. Principy NCMNK jako SDO

Hlavním úkolem Národního centra pro medicínské nomenklatury a klasifikace (NCMKNK) je vývoj a správa terminologických, klasifikačních a kódovacích systémů používaných při zadávání a výměně zdravotnických dat v České republice. Tyto systémy jsou považovány za druh standardizace parametrického obsahu zdravotnických informací. NCMKNK, resp. ÚZIS ČR je tedy považováno v tomto ohledu za Standard developing organization (SDO).

Aktivity vzhledem jednotlivým spravovaným standardům by se daly rozdělit podle povahy standardu z hlediska jeho mezinárodního využití a z hlediska fáze jeho životního cyklu:

- a) Vývoj nového standardu na národní úrovni
- b) Dlouhodobá údržba národního standardu
- c) Převzetí nebo adaptace mezinárodního nebo zahraničního (využívaného např. jedním státem nebo regionálně bez kontinentálních nebo celosvětových ambicí) standardu – vytvoření jeho národní podoby jak z hlediska jazykové lokalizace, tak vytvoření systému jeho správy a aktualizace
- d) Mapování národního standardu na mezinárodní standard
- e) Spolupráce na vývoji

Společné principy Národního centra pro medicínské nomenklatury a klasifikace:

Respektování mezinárodních standardů

Pokud pro danou klinickou oblast nebo administrativní oblast zdravotnických dat existuje mezinárodně respektovaný standard, preferovaná cesta je jeho použití, místo vytváření lokálních řešení.

Preferované jsou standardy vyvíjené, udržované nebo garantované mezinárodními organizacemi jako Světová zdravotnická organizace a instituce podřízené Evropské komisi nebo Organizaci spojených národů. V druhém sledu jsou respektovány standardy odkazované světovými odbornými lékařskými společnostmi nebo standardizačními organizacemi jako HL7 (Health Level 7).

Sémantická interoperabilita na mezinárodní i národní úrovni

Pokud je z různých důvodů vyvíjeno řešení na národní úrovni při existenci mezinárodního standardu pro stejnou oblast, musí být vyvinuta snaha o snadné napojení resp. mapování na tento mezinárodní standard pro obousměrnou výměnu informací. Pokud existuje pro stejnou oblast z nějakého důvodu dva nebo více standardů, musí být vyvinuta snaha o jejich sjednocení nebo napojení/mapování.

Mezinárodní spolupráce

NCMNK se angažuje a nadále dlouhodobě musí angažovat jako aktivní účastník mezinárodní spolupráce na tvorbě a správě standardů. Především jako součást sítě spolupracujících center WHO pro klasifikace (WHO-FIC Network), Evropské WHO sítě WHO-FIC, Národní release enter pro SNOMED CT, partner spolupráce s UICC, IARC, EMA, JRC, Eurostatem, konsorciem Orphanet, projektem HPO a dalšími. Mezinárodní spolupráce musí být koordinována s českou kanceláří WHO a odborem mezinárodních vztahů Ministerstva zdravotnictví.

Respektování expertního názoru

NCMNK z podstaty nemůže obsáhnout terminologickou, významovou nebo jazykovou expertízu tak široké oblasti jako je zdravotnictví a s ním související hraniční znalostní domény (biomedicínské inženýrství, biologie, chemie, farmakologie, demografie, sociologie, poskytování sociálních služeb, ekonomika a další). Proto je zásadní spolupracovat s expertními institucemi, výzkumnými organizacemi, odbornými společnostmi, vysokými školami a další odbornou veřejností. Mimo jiné je třeba umožnit přijímat a procesovat průběžné a systémové připomínky.

Oficializace standardů

Vyvíjené a spravované standardy musí být oficalizovány na úrovni legislativy nebo vhodnými formami zveřejňování a projevené odborné garance, například sdělením Českého statistického úřadu jsou garantovány kódové systémy (a klasifikace) používané pro statistické sběry dat.

Pacient jako součást prostředí zdravotnických informací

Je nutné respektovat skutečnost, že pacient je plnohodnotnou součástí procesu vytváření, záznamu a sdělování informací ve zdravotnictví a tvůrcem a konzumentem zdravotnických dat. Je nutné spolupracovat s patientskými organizacemi na procesu tvorby standardů a sdílení informací o nich. Veškerá používaná terminologie by měla být srozumitelná nejen zdravotnickým profesionálům, ale i laikům. Pro laické použití musí existovat cesty a alternativy.

Rozhodování ve shodě

O všech aktivitách NCMNK musí být informováno Ministerstvo zdravotnictví, další zdravotnické instituce a SDO v České republice. Dlouhodobý rozvoj sítě obsahových standardů by měl být vytvářen v široké institucionální shodě a konsenzuálním a na expertíze založeném rozdělení kompetencí.

Široká informovanost

O existenci a krátko-, středně- a dlouhodobě orientovaných plánech a strategiích musí být (citlivě k potřebě cílové skupiny) informováni (kromě v bodě výše uvedených institucí) všichni zdravotničtí profesionálové, profesionálové práce se zdravotnickou informací, organizace

poskytovatelů, zdravotní pojišťovny, instituce ochrany veřejného zdraví, zájmové organizace, pacienti a další široká veřejnost.

K šíření informací slouží vlastní odborné akce (KlasifiKon, odborné akce Univerzity Karlovy, další odborné akce ÚZIS ČR a Ministerstva zdravotnictví ČR), odborné akce odborných společností, Newsletter, webové stránky NCMNK/ÚZIS ČR, Youtube kanál ÚZIS ČR, vzdělávací akce a kurzy prezenční i online, účast na pre- a postgraduálním vzdělávání vysokých škol v ČR.

Respektování sběrů dat, struktury NZIS a standardů elektronického zdravotního záznamu

Vývoj, správa a nasazování standardů NCMNK musí probíhat s respektem k existujícím sběrům dat nejen v Národním zdravotnickém informačním systému, ale i ve sběrech dat organizovaných dalšími institucemi.

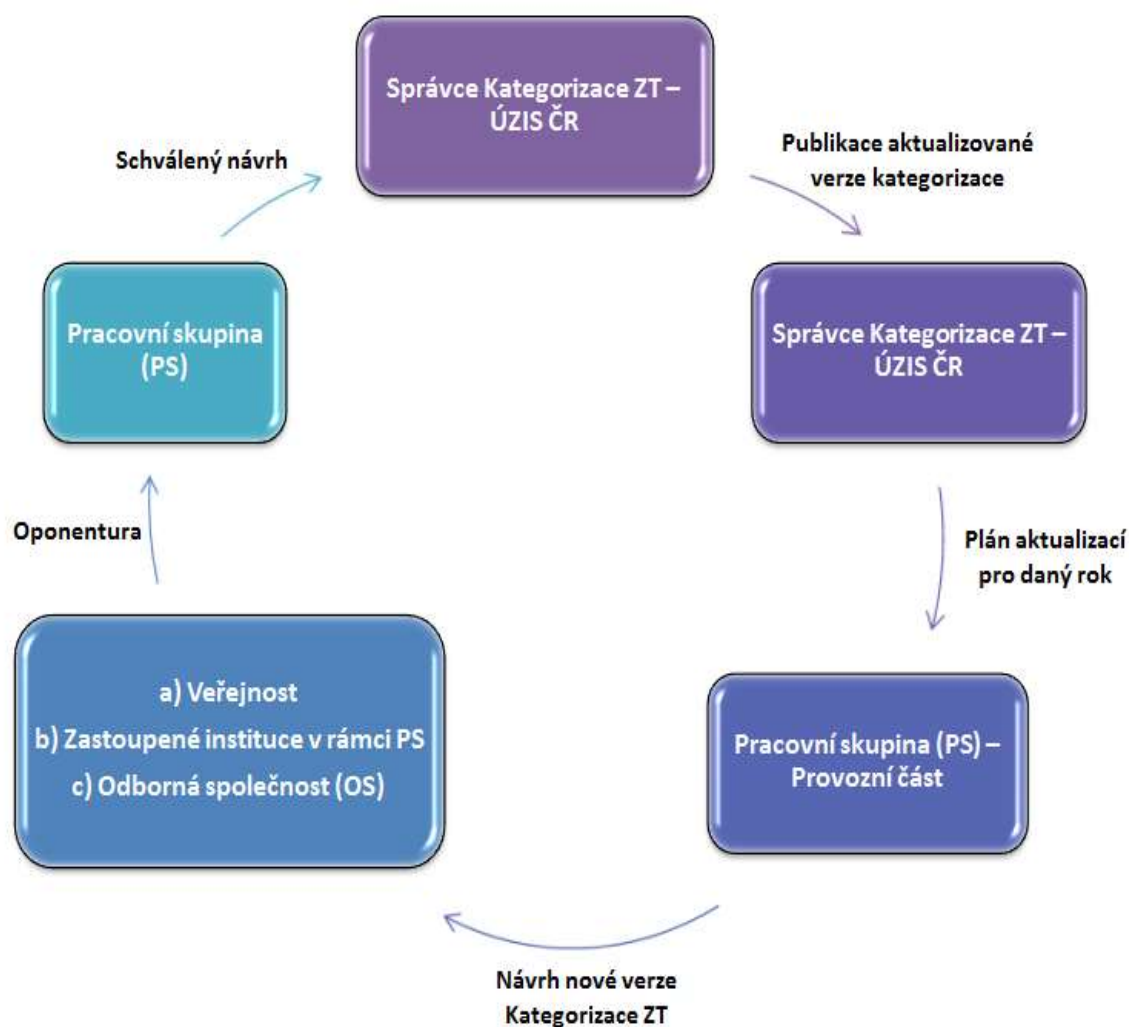
Standardy sémantické interoperability nabývají na významu s aktivitami digitalizace zdravotnictví, především s vývojem standardů struktury obsahu elektronického zdravotního záznamu.

2. Postupy životního cyklu terminologického systému

Dosavadní zkušenosti NCMNK při správě jednotlivých terminologií a klasifikací směřují k jedné úpravě a zobecnění životních cyklů spravovaných standardů.

Pro Kategorizaci zdravotnické techniky (KZT) bylo vytvořeno schéma životního cyklu a pro rok 2022 aktualizován konkrétní postup připomínkování, aktualizace a zveřejnění nové verze KZT.

Schéma životního cyklu KZT z roku 2016:

2.1 Aktualizovaná podoba životního cyklu KZT pro rok 2022

1. Získávání podnětů k úpravě obsahu kategorizačního stromu

Administrace této části cyklu je zabezpečována správcem kategorizace ZT (ÚZIS ČR). v období od 1. ledna – 30. června příslušného roku.

Jsou uvažovány tři alternativy získávání podnětů pro potřeby aktualizace obsahu:

- a) zasílání podnětů prostřednictvím veřejného portálu
- b) zasílání podnětů prostřednictvím zastoupených institucí v pracovní skupině (MZ ČR, VZP ČR, OS atd.)
- c) zasílání podnětů za samotnou OS

Na základě uvedeného budou ze strany ÚZIS ČR aktivně oslovováni zástupci OS a vyzíváni k zasílání připomínek k nové verzi KZT.

Hromadná adresa pro zasílání podnětů: kzt@uzis.cz

2. Primární analýza, identifikace připomínek, výběr kritických oprav

Obdržené připomínky na základě výše uvedeného jsou následně členěny dle námětu, četnosti a důležitosti.

Klíčovým obdobím pro analýzu získaných připomínek je pak 1. června – 15. července příslušného roku.

Administrace této části cyklu je zabezpečena správcem kategorizace ZT (ÚZIS ČR).

3. Vypořádání obdržených připomínek

V následující části je zahájeno vypořádání obdržených připomínek. Přičemž prioritně jsou řešeny kritické náměty/připomínky vztahené k úpravě položek kategorizace.

Obdobím pro vypořádání kritických připomínek je 15. července – 30. září příslušného roku.

Tato část je řešena Pracovní skupinou kategorizace ZT a osobou oprávněnou k provádění expertního odhadu hodnot technické životnosti skupin ZT.

4. Příprava upravené verze kategorizace platné k roku následujícímu

V následující části životního cyklu kategorizace dochází k dořešení zbývajících podnětů k úpravě publikované verze.

Součástí této fáze je i případné oslovení osoby oprávněné k provedení sekundárního expertního odhadu hodnot technické životnosti skupin ZT, případně ad hoc svolání členů pracovní skupiny k hlasování o konečné hodnotě technické životnosti skupiny ZT, která je předmětem rozporu mezi experty a odbornou veřejností.

Příprava upravené verze na základě obdržených připomínek tak podléhá období od 30. září do 31. října příslušného roku.

5. Schválení a publikace aktualizované verze Kategorizace ZT

Aktualizovaná podoba je schválena Ministerstvem zdravotnictví a publikována na webových stránkách ÚZIS ČR do 30. listopadu příslušného roku.

6. Revize položek Seznamu zdravotních výkonů

Novou verzi kategorizace lze využít pro potřeby revize položek SZV a revize položek obsažených ve výkazech pro statistické zjišťování Ministerstva zdravotnictví ČR. Aktualizovanou podobu kategorizace lze využít i pro revizi dat Národního registru poskytovatelů zdravotních služeb (NRPZS).

2.2 Obecné principy - Jednotlivé kroky životního cyklu, včetně těch, které souvisejí s předvývojovou fází a vývojem:

- Identifikace tematické oblasti
- identifikace potřeb na strukturu, obsah a rozsah údajů
- identifikace existujících standardů
 - rešerše
 - zhodnocení výhod a nevýhod převzetí/adaptaci/novotvorbě
 - rozhodnutí o převzetí/adaptaci/novotvorbě
- identifikace aktivních prvků, udržující instituce (SDO)
- vytvoření základního obsahu standardu ve spolupráci s doménovými experty
- validace obsahu ve spolupráci s doménovými a jazykovými experty
- testování
- aktualizace navazujících klasifikací a systémů (např. CZ-DRG)
- nastavení publikačního režimu (včetně cíle, kam se bude publikovat, a formy)
- nastavení publikačních postupů
- nastavení aktualizacího cyklu a způsobu přijetí a zpracování zpětné vazby
- forma oficializace
- informování odborné veřejnosti
- zabudování do sběrů dat